

(0/38)

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50.—Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 2'50

LA SENMANA

ATENTAT CONTRA EN MAURA

ERA l dimars, poch després del mitj-dia. Després de celebrats els funerals de D.ª Isabel II, als quals no hi assistí el rey, el Sr. Maura passà a buscarlo a la Capitanía general, y ab ell s' en caminà a visitar el restaurant econòmic dels barris de Santa Madrona. Efectuada aquesta visita, el rey y el ministre tornaren a la Capitanía general. Sortí en Maura per la porta que dona a la Plassa de la Mercé, montà en el seu carruatge, y al disposarse a marxar, se li acostà un jove vestit de dol en actitud d' entregarli una carta ab la mà esquerra. Portava la dreta embolicada ab un mocador de seda negra, amagant ab el mocador un ganivet de cassa.

Afiansant en l' estrep del carruatge, deixà caure la mà sobre el cos del ministre. El Sr. Maura, instintivament, desvià el cop, y l' arma caygué dintre del carruatge, no sense que li foradés la roba y li causés una petita ferida en la part inferior de la post del pit.

Tot això passà a la vista de un gran número de personas estacionadas en la plasseta, entre las quals s' hi contavan numerosos agents de l' autoritat. Sobrevingué un moment de pánico y de desordre, a favor del qual, l' agressor fugí escapat pel carreró de n' Serra. Els policías darrera d' ell, lograren al fi detenirlo, descarregantli un cop de garrot al cap que li produí una forta contusió y li ensangrentà el rostre y 'ls vestits. Contra un dels que l' agafaren s' hi girà a mossegades, deixantli senyals en una mà.

Mentres el president se dirigia a la Diputació provincial, ahont té el seu hostatje, l' agressor era conduhit al govern civil. Pel camí donà alguns crits de ¡Visca l' anarquia!

En el govern civil el pogueren veure alguns periodistas. Es alt, sech, moreno; va tot afeytat de cara y ab el pel arrapat. Vesteix decentment y té tot el posat de seminarista. Declarà nomenarse Joaquim Miquel Artal, fill de Barcelona, de 19 anys d' edat y de ofici escultor tallista. Digué que tenia el seu domicili en el carrer Ample, n.º 35, principal.

Viu en aquesta casa el Sr. D. Joan Nadal Vilardaga, persona acaudalada y germà de D. Joseph, arcaide que ha sigut de Barcelona. Y en efecte: allí havia viscut l' Artal fins al divendres de la senma-

na passada en calitat de criat. El divendres se despedí, dihent que havia trobat feyna del seu ofici.

Els antecedents del agressor resultan bastant originals. Fill de un perruquer que s' havia casat ab una criada de D. Delfi Artós y qu' estigué establert en el carrer de Gignás, quedà orfe de pare y mare quan era encare molt noy. Els seus protectors el ficaren en un Assilo, y allí donà probas de ser un bon minyó, molt religiós, molt místich, revelant desitjos de seguir la carrera eclesiástica y arribant algunas vegadas fins al extrém de deixuplinarse. No obstant, quan hagué d' escullir ofici, trià l' d' escultor. Pero sempre tingué relacions seguidas ab capellans y gent de iglesia, y ab las familias Artós y Nadal, que conservant bons recorts de la mare de n' Joaquim, no cessaren de protegirlo en todas las contingencias de la vida. Aixís, quan no tenia colocació, l' acullian en la seva casa.

No li coneixian ideas exaltadas: era més aviat tímit y vergonyós. Aixís, que no fou poca la sorpresa que tingueren al enterarse de l' agressió. Els demás criats de la casa qu' estavan ab ell en relacions més íntimas, recordaren qu' en aquests últims temps solia parlar de las injusticias sociales y contra 'ls abusos dels ríchs. Se sapigué que s' havia aficionat a la lectura, y entre 'ls llibres que li foren trobats, s' hi conta un' obra del venerable Tolstoi y algunas produccions de Víctor Hugo, autors que certament no excitin ni molt menos a la propaganda per el terror.

L' Artal té un oncle a Madrid, militar de aquella guarnició. Ab ell s' escribia ab freqüencia, y últimament en Joaquim li envià una carta insinuantli caborias que no deixaren de alarmarlo. Sembla que li deya que s' acostava la seva última hora y 's despedia d' ell.

L' arma ab que efectuà l' agressió, era un ganivet de cassa afilat, de fulla enganxada al mànech, y procedent de una panoplia d' armas que conserva l' Sr. Nadal.

Ab tot y que l' Artal no té conexions conegudas ab cap agrupació política ni social, hi hagué empenyo per part de alguns miserables en fer recaure la responsabilitat del fet en el partit republicà. Tractaren de donar gran importancia al detall de haverse trobat en la butxaca del pres, un número de *La Publicidad* y un altre de *El Diluvio*, quan de la mateixa manera hauria pogut portarhi del *Brusi* y de *El Correo catalán*. Feren grans bocadas de que l' Artal

havia assistit a alguns meetings republicans y anarquistas, quan de la mateixa manera podia haver concorregut a missas, novenas, exercicis espirituals y otras funcions d' iglesia.

Pero disparats pel camí de las imputacions gratuitas y malévolas, y encare que desde 'ls primers moments hagueren de comprendre que aquest cop l' havian errada, no per això desistiren dels seus projectes. Ja en las visitas que feren a la Diputació provincial, pera protestar del fet y oferirse al senyor Maura, exhalaren els seus odis contra las ideas republicanas y contra en Lerroux y otras personas significadas. Els crits de ¡Mori Fulano! ¡Mori Sutanol! s' confonían ab las exclamacions del Sr. Espinós, que atribuía a la Verge de la Mercé la virtut de haver salvat la preciosa vida del Sr. Maura. Ab una mica mes declara que l' imatge descendint del seu trono, havia sortit a la plasseta a deturar el bras del agressor.

Aquesta mescla monstruosa d' odi y de fetixisme s' concentrà en una allocució, suscrita en primer lloch pel cardenal Cassanyas, invitant als botiguers a tancar portas y a realizar una manifestació pública per encaminarse a la iglesia de la Mercé a donar gracias a la Verge pel favor dispensat al Sr. Maura. Pero l' objecte real de aquest acte no era altre, segons se va veure després, que passar per la Rambla y fer una manifestació de insolencias y provocacions contra *La Publicidad*, armant si podían un conflicte; enardir als republicans, llemsarlos al terreno de la violencia y ferlos aixafar per la forsa pública, que ja estava previnguda. Un plan molt ben ideat y sobre tot molt religiós. La segona part, pero ab escreix, de la engallinada de la Plassa de Santa Ana.

Perc, retxassada la brutal agressió per l' energia dels que s' trobavan reunits en las oficinas del periódich, y sense que aquells demagogos de xistera y punys postissos s' atrevissin a passar las portas de la casa, ahont haurían sigut rebuts com se mereixian, s' hagueren de concretar a donar una proba de mala educació y de salvatjisme, posantse en evidencia una vegada més als ulls de todas las personas imparcials.

L' últim, el mes infelís obrer analfabet té mes cordura, mes sensatés, mes serenitat, mes educació cívica, mes conciencia dels seus drets y dels seus debers polítics y socials, que tota la taifa de miserables fautors de iniquitats y fomentadors de desordres públics, que en un moment de deliri y ab las

espatillas guardadas pels mausers mauristas, pretenen lo que ja no es possible en els nostres temps: posar la brida al poble de Barcelona y montar a caball damunt d' ell.

Pero pensin que si el poble es prou seré pera contenirse quan s' ha de contenir, no renuncia, pera quan vingui l' hora, al dret d' encabritarse y de fer lo que ha de fer, demostrantlos a expensas sevas que van molt errats de comptes, si han arribat a pendre la serenitat per cobardia y la cordura per abdicació.

De totes maneres, la moixiganga y la brutalitat del dimecres, ha destruhit tot l' efecte que 'ls reaccionaris esperavan recabar del viatge regi y de l' atentat contra en Maura, y per altra part ha donat mes cohesió que may al poderós bloch republicà que constitueix avuy el partit polítich mes fort, mes serio y mes disciplinat de Barcelona.

PEP BULLANGA

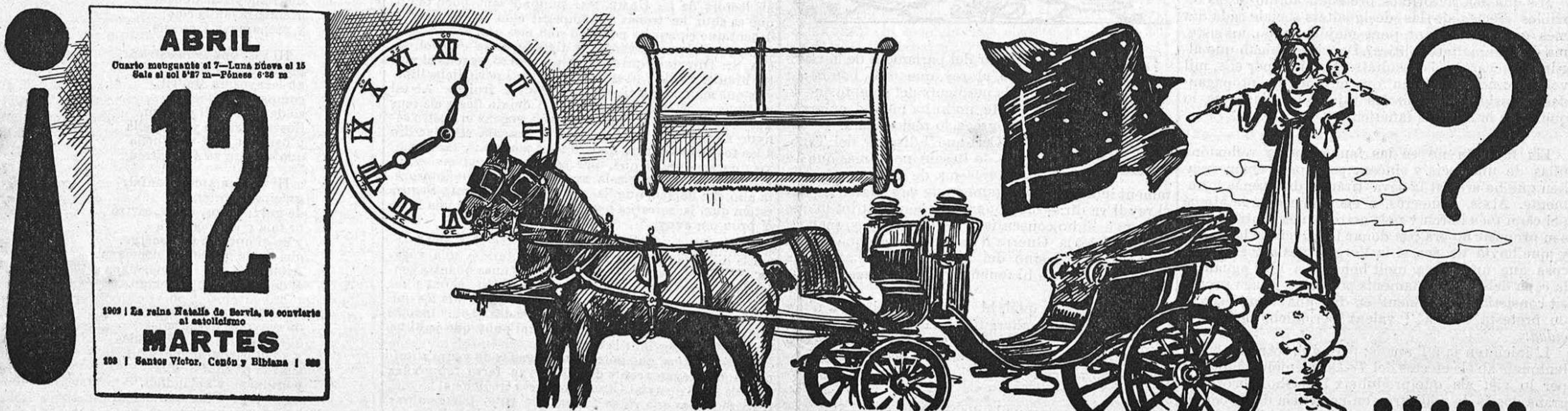

¡Sempre farsants!

RIMER la farsa de la recepció: molta gala postissa, molt entusiasme de contracta... Y l' caball blanc de n' Comillas que vagi pagant.

La ridícula comedia que passava en pau gracias al carácter comedit y reflexiu del poble barceloní, s' entén, del verdader poble que no s' ven ni s' deshonra, bombejada pels periódichs dinástichs, posada fins als núvols pels corresponsals dels rotatius de Madrid, se veje a l' últim que tancava una finalitat, una transcendencia. No era tant un obsequi a la persona del monarca, com l' apoteosis de un ministre reaccionari, estrella d' esperansa del clericalisme y de la plutocracia.

Geroglífich ilustrat

Si algun dia hi ha ocasió, ja s' veurà la solució.

Y en aquest punt, diuenje, al tornar de Montse-

El diuenje es el dia en que 'l poble, el verdader

Un visionari, un fanàtic, qui sab si una víctima

Un fet com aquest qu' en poch temps ha arrebatat

Obra aislada y cautelosa de un sol home ha sigut

Se tracta, donchs, de un cas que n'podríam dir

Y la llopada dels farsants, els cocodrilos ab tanta

D' aquí 'ls crits que se 'l escaparen desde 'ls primers

A jutjar per lo desembossat de la seva farsa, els

¿Qué vol dir, ni a qué respón, sino la comedia del

Si l' Espinós y en Boladeres y l' Eminentísim,

¿Y en quin país vivim, que mentres als que saben

Els farsants no se las fan aquestes reflexions

L' iniciaren ja a l' anada; pero a la tornada,

xistera, lluisos, trasatlàntichs y perdigots en sa in-

Jo crech que l' Eminentísim Salvador no 's most-

Aixís el partit catòlich dinástich en projecte

Entenguis bé aquest condicional: si no té cap

Perque podria succehir molt bé que la paciència

La resignació té 'ls seus límits, y arriba un punt

P. K.

EL FOMENT

ELS que creyan que 'l Foment del Treball nacional

«El Fomento del Trabajo Nacional, adhiriéndose a

Fins aquí poch hi hauria que dir. Pero l' allocució

«Cuando el espíritu de la condal ciudad comenzaba

«Las propagandas impunes, que al que 's descuidada

«Tal situación es intolerable, y esperamos que conchi-

Si, sí: fora la llibertat y molt ordre. Mordassas

Aquesta monstruositat, que tendeix a acabar de

Si, com es probable, 'ls hi han continuat la firma,

pesar del parlament de n' Cambó al rey, que tant

Cert que 'l discurs del Tenorio de Besalú no es

tament inofensiu. Cert també que van rifarse 'l,

Major motiu perque la disgregació continuhi.

enérgica y rahonada, indican que prenen rumbo cap

Y no hi ha mes remey: de l' autonomia de Cata-

Lo que va ferse ab els detinguts diuenje, ab

Als homes indefensos y lligats de mans no es lí-

De aquests abusos solen eixirne funestas exaspe-

El respecte a la llei y a la justícia ha de ser sem-

Espanya, Sr. González Rothwós, no está disposada

A las insolencias y groserías proferidas pels de-

Las taifas del histerisme reaccionari, incitavan als

Pero aquells valents no 's van atrevir a tant. Deu-

¿Y 'ls cocodrilos? ¿Qué han fet els cocodrilos,

¿Que volían que fessin! Tirarse a la bassa del

Si 'l partit republicà necessitava encare un nou

No hi ha avuy un sol republicà que no 'ls abomini

Pot en Maura refiar-se d' ells, y ells a la seva

mateix en l' electoral qu' en el que convingui, serán

«El rey per ser jove es una esperanza—diuen

Y 's quedan esperant tan tranquils.

La seva imbecilitat arriba fins al extrem de no

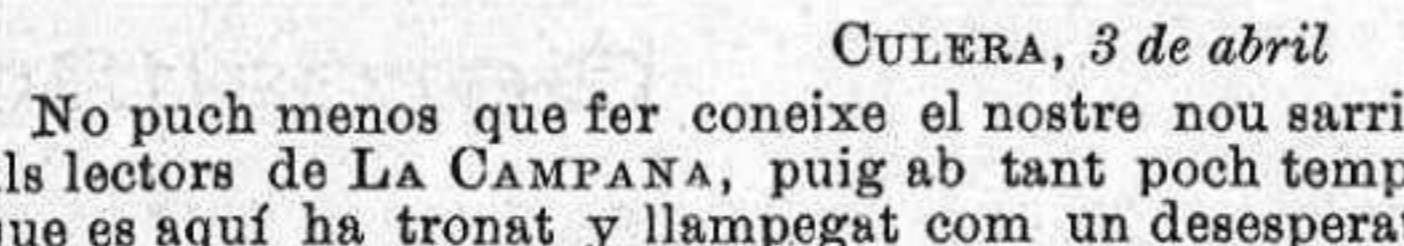
Ab una facilitat assombrosa y sense tenir en

D' ara en avant, cada individu del somatent,

Tot aixó deurem als que ab son afany de crear

No n' treuen poch partit els reaccionaris del

Escolteulos y sentireu com vos diuen que 'l pe-

No puch menos que fer coneixre el nostre nou

Els liberals d' aquesta població protestem una

Fa poch dies, que potser tenint ganas de veure's

talunya! ¡Visca el Papa-Rey! y ¡Visca el Rey de las

CANONJE, 4 de abril

Varen celebrarse en aquest poble y ab bastant

ARENYS DE MAR, 4 de abril

El tirar caramellos mentres passa una professó

OLOI, 8 de abril

El senmanari clerical de aquesta vila, no está

TEATRE PÚBLIC D' OLOI

Funció extraordinaria per avuy dijous 7 de Abril

Funció extraordinaria per avuy dijous 7 de Abril

TERRASSOLA DEL PANADÉS, 8 de abril

L' ensotanat, mossèn Bocaguero, está que

COPONS, 11 de abril

L' arcalde borrego d' aquesta vila, fervent

VILARRODONA, 5 de abril

Diuenje passat, ó siga el dia 8 de abril, s' inaugura

LO QUE HI VIST

Hi vist una població tranquila, seria, prudent,

Hi vist una gran entrada, pero tota de convit,

Hi vist un arch triunfal, graciosa combinació

Hi vist una multitud de senyoras desbocadas

Hi vist a mes d' un mirón que fent de paciència

allà al passeig de Colón
y quan tras molt esperà
al fí don Dallóns sortia
se'n nava, ple d'alegria...
per tornar-li l'endemà.

Hi vist els punts céntrichs plens
d'isidros sense equipatge
que, aprofitant la ventatja
de la rebaixa dels trens,
venían á veure això,
á donarse un' hora bona
y á ferse mirar la dona
ó'l noy per «un metje bo.»

Hi vist gent que s'engrescava
sense sapiguer per qué
y que ab dolsa bona fé
la boca tres pams badava,
com la bada al veure un sant
rodejat de llums al temple
ó com quan al Parch contempla

la trompa del elefant.

Hi vist tipos que adornavan
sa morada ab llums y vert,
cumpint un penós deber
que 'ls amos els imposavan,
pero en forma tan poch bella
y ab tanta tascanyeria,
que á la llegua 's coneixia
que ho feyan per la escudella.

Hi vist senyors disfressats
ab casacas estrambóticas
y senyoretas cloróticas,
plenas de flochs violats;
hi vist de cursileria
una espléndida parada
y molta creu pensionada
y molta quincalleria.

Hi vist nobles de secá
exhibint sa fatxa rancia

y cotxes en abundancia
que Deu sab quí 'ls pagarà;
hi vist las variadas maneras
de fé ovaciones sorollosas
y las planxas numerosas
del infelís Boladeras.

Hi vist, en ff, 'l famós trust
d'aplaudidors contractats;
hi vist balconcs decorats
ab admirable mal gust;
hi vist un públich badoch,
plantat com un cataplasma;
pero calor ni entussiasme,
no n'hi sabut veure en lloch.

C. GUMA

L' ANADA Á MONTSERRAT

ER peluts que 'ls individuos del
somatén hajin sigut fins ara,
m' sembla que ja haurá plogut
varias vegadas quan ells tor-
nin á cal barber. No se'n tro-
ba cap que no ho declari en
veu ben alta:

—Ab l'anada á Montserrat
ens han pres el pèl per una pi-

la de días.
¡Pobres somaténs!... ¡Bé 'ls l'havían ponderada
aquesta excursió! ¡Bé 'ls en havían fet d' oferiments
y promesas, porque la costa no 'ls semblés tan dura
y l'anada aparegués als seus ulls com un viatge de
plaher!...

—No us faltará res—els deyan els emissaris del
Espinós, que ha sigut el verdader patró Aranya d'
aquesta embarcada portentosa:—Allá á Montserrat
vosaltres sereu els amos, tindreu cómodo alberch,
beguda á dojo, teca sana y abundant, tot lo que us
passi per la fantasia. ¡Arriba, donchs, néts dels hé-
roes del Bruch!... La Verge us espera, el rey us espe-
ra, en Maura us espera, en Ruiz Rañoy us espera...
¡No us feu esperar més!

Y 'ls somaténs, dócils y créduls, y ni remotament
sospitant que la veu del president de la Diputació
fos un cant de sirena falaz, van empassarse cando-
rosament la píldora, y já Montserrat tothom, que 'l
govern té ganas d' obsequiar-nos!

¡Bon obsequi van tenir, els desventurats!... Hi ha
individuo que á horas d' ara encare no ha parat de
renegar, relatant els tals obsequis.

La primera observació que á Montserrat van fer,
va ser que de tot alló que se 'ls havia dit respecte
dels aposentos, que tots serían per ells, no hi havia
una paraula de veritat.

Un bulliciós aixám de senyoras y senyoretas, de-
legació sens dupte d' acrestas que per aquí s' han
quedat roncas de tant cridar ¡viva 'l dallonsas!, ocu-
pava las celdas preferidas.

—¿Que també son del somatén aquestas noyas?—
va preguntar ab la major ingocencia un pagés de
Collbató.

—Sí senyor—li contestá un de la comissió desorga-
nizadora!—son cantineras honorarias.—

—Perfectament. ¡Ahónt se ficarán, donchs, els po-
bres forasters convidats, si ja hi ha quí per endavant
els ha pres el puesto?

Roda per aquí, busca per allá, després de confe-
renciar deu vegadas ab l' aposentador y de disputa-
re vint ab els de la Junta, els somaténs resolgueren
lo que sempre han resolt els que no tenen llit: aixó
es, dormir á terra.

¿Qué té de particular, al cap y al fí?... Lo que de-
vían pensar els de la Comissió d' obsequis:—¡Ells
ray que son forts y ja hi están acostumats!... Nosaltres
sí que, posats en el seu cas, patiriam de mala
manera.

Bé ó malament, malament ó bé, passá la nit, apun-
tá l' aurora del nou día, arribá el rey á l' hora con-
vinguda, s' executá una part del programa... y altra
vegada comensan els apuros.

¡Ahónt es el menjar que s' havia promés á la gent?
¡Ahónt son aquellas cantinas tan ben provehidas y
de las quals, com del corn de l' abundancia, n' havia
de rajar la teca sense limitació ni aturall?

Per a la comitiva oficial sí que n' hi havia de men-
jar. Prou ho veyan els rústechs guerreros, quan els
criats paravan la taula que havia de servir pel regi
piscolabis.

—Y nosaltres, ¡ahónt menjarém?—preguntavan.
—¿Vosaltres?... Espavileuvos. ¡La montanya ray
qu' es gran!

D' alló á convidarlos á pasturar no hi havia la
distancia de un brí d' herba.

¡Espavileuvos!... Consell més fácil de donar que
de pendre y que en aquells moments tenia tot l' as-
pecte d' una rifada.

¡Espavileuvos!... ¿Cóm ho havían de fer per espa-
villarse?

—Aném á dinar á Sant Geroni!—deya un:—En
Bacarissas es un noy considerat y 'ns tractará d'
amich.

—Pero es massa lluny y fariam tart á la revista.
—¿La revista?... ¡Per revistas está l' home que va
ab els budells butxits!

—¡Ay, senyor! Ves si en Maura, en lloch de con-
cedirnos el carácter d' autoritat, no 'ns podia haver
concedit un bon plat d' arrós!...

Era alló un sach de gemeschs, capás d' enternir als
sants trencats del Safréig dels Apóstols.

De prompte, aquests colomistas de luxo que ara
prenen part en todas las festas, fan un punt d' home
y deixan anar la friolera de dos mil coloms missat-
gers.

—¡Malaguanyats!...—exclamavan els mártirs del
somatén badallant heroicament de gana y mirant
els colomets escamparse crusos per l' horisó.

L' únich que no va faltar va ser beure. Entre 'ls
Degotalls pels que volían caminar una mica y la font
del Portal pels que no estavan per passejadas, l'
aygua no 's va negar á ningú.

Proclamada la Verge de Montserrat patrona dels
somaténs, cap al final de la festa y poch avans de
que 'l tren de cremallera marxés deixantlos á n' ells
en terra, el primer ministre va tenir l' amabilitat d'
anunciarlos que 's creava una medalla conmemora-
tiva d' aquest fet trascendental.

Y 'ls somaténs, naturalment, varen quedarse tan
frescos.

No sé la tal medalla lo que deuré dir; pero si 'm
deixavan redactar á mí l' inscripció, hi posaría
aquestas paraulas:

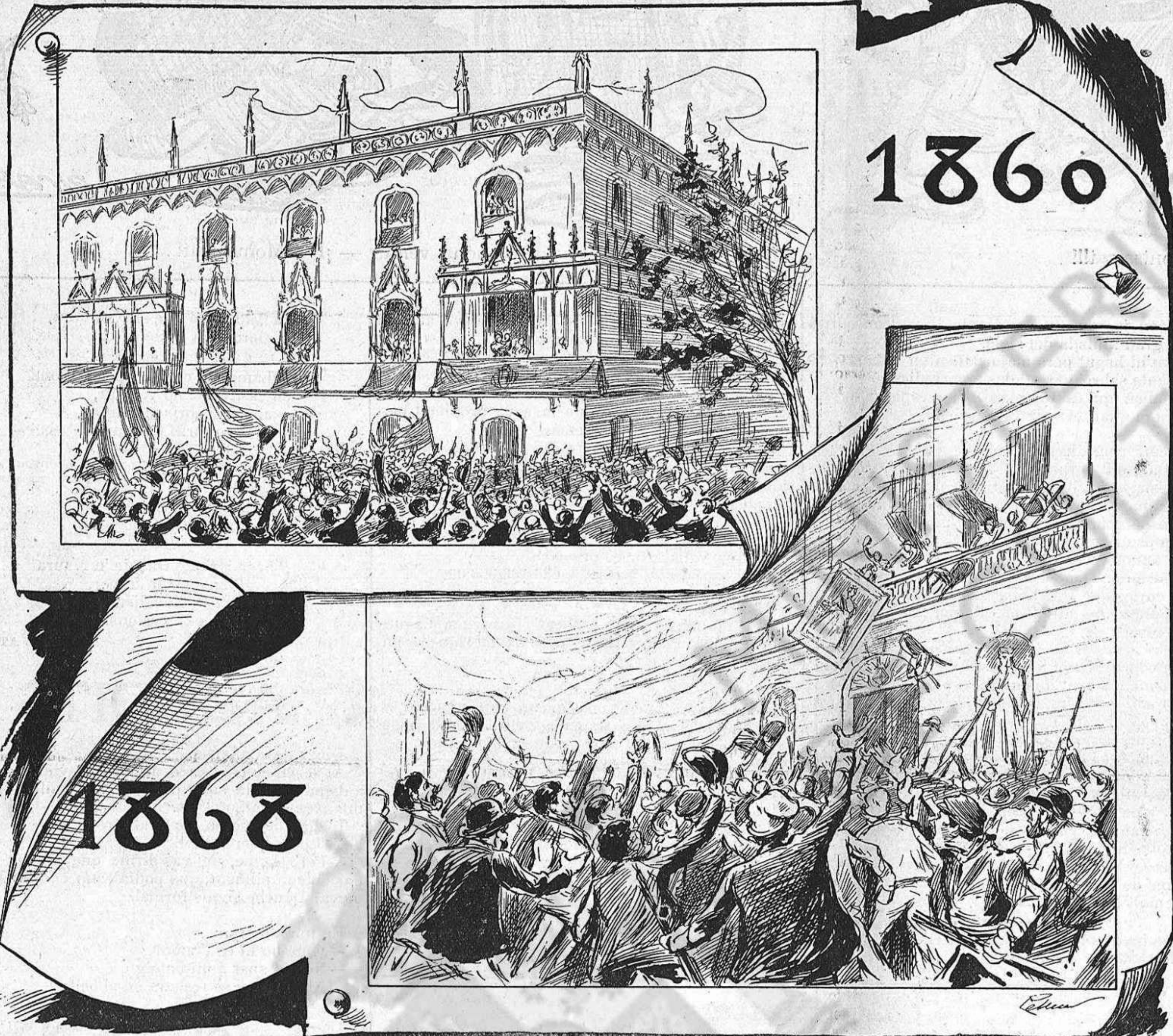
EL QUE PORTA AQUESTA INSIGNIA FOU UN HÉROE.
¡VA ESTAR PROP DE DOS DÍAS SENSE MENJAR!

Perque, miris com se vulgui, el combat del Bruch
no compón res, comparat ab que 'ls descendents d'
aquells héroes van sostenir el passat diumenge ab
sí mateixos.

Pujar la montanya ab tan infantil entussiasme,
passar allí la mar d' horas sense tastar res, haver
de baixar á peu, á tomballons y á las foscas y no
enviarho tot á rodar?...

Victorias de tal calibre sols las alcansan els va-
lents de la nostra terra.

Filosofia de l' Historia

RECORTS Y COINCIDENCIAS

LA noticia de la mort de la que fou
D.ª Isabel II, reyna d' Espanya y
avia del actual monarca, arribá
á nostra ciutat en plenas festas
regias. D. Alfonso la va saber,
quan tornava de la seva excursió
marítima de Rosas y Sant Feliu
de Guixols.

Aquest succés necrològic va remoure en mí dos
recorts que no puch resistir á la tentació de consi-
gnarlos per lo que tenen de significatius y exemplars.

UN VIATJE REGI

El día 21 de setembre del any 1860, D.ª Isabel II
acompanyada del príncep d' Asturias y de las infan-
tas, desembarcava á Barcelona procedent de Mahó.

Ja feya días que la ciutat li preparava la més es-
pléndida y fastuosa de las recepcions. No signé ne-
cessari que las autoritats estimulessin al poble, ni
jou precis tampoch reclutar comparsas de victoreja-
dors. Barcelona s' adorná expontáneament, rivali-
sant els principals carrers en espléndidés y rumbo.
L' alegría y l' entussiasme brollavan també expontá-
neament de milers de cors.

Pochs mesos feya que havia terminat la guerra de
Africa, tan gloriosa com infecunda. Pero 'l poble no
veya encare l' esterilitat de aquella campanya pala-
dejant únicament las fruicions de la victoria. L' ac-
llida dispensada mesos avants als voluntaris, á son
retorn de la guerra, fou en certa manera 'l preludi
de la recepció que havia de dispensar á la soberana
d' Espanya en l' apogeo de son prestigi y de la seva
popularitat.

Figuravan en son corteig alguns dels generals que
més s' havían distingit en la campanya, entre ells
O'Donnell y Prim, l' héroe insigne dels Castillejos.

El poble veyen en la soberana y en els seus gene-
rals la condensació de la gloria y la fortuna. Sem-
blava qu' Espanya, refeta dels desastres de una se-
rie de sangrentas lluytas dinásticas y de un' altra
serie d' enconadas lluytas politicas, se disposava á
alsar el vol, pera colcarse á la línea de las nacions
més fortas y poderosas d' Europa.

Alentat per aquests desitjos, bressat per aquestas

ilusions, el poble barceloní acullí á Isabel II ab mos-
tras no ja de simpatia, sino de calorós entussiasme.
Quan aparegué en el balcó del Palau Real, cenyida
la comtal diadema y presentant al príncep de Astu-
rias, un clamoreig d' entussiasme frenétich s' alsá
de l' atapahida multitud que omplena la gran
plassa. Els germans Vallmitjana perpetuaren aquell
episodi de la comunió de un poble ab la seva so-
berana, en una preciosa estatua.

La reyna 's trobá á Barcelona com en la seva ciu-
tat predilecta. Durant la seva estancia que 's prolongá
fins al día 5 de octubre, tingué ocasió continua
de posarse en contacte ab el poble, recullint arreu
las expressivas demostracions d' afecte de todas las
classes socials. No eran sols els richs y 'ls poderosos
els que l' aclamavan; ab ells se confonían els pobres
y 'ls humils. Y més que las galas que adornavan la
via pública y més que las lluminarias que destella-
van en els balconcs de casi tots els edificis públichs
y particulars, ressaltava l' actitut de la població, ad-
miradora carinyosa de la més franca y simpática de
las soberanas.

Las funcions de gala palidejavan al costat de las
expansions improvisadas de l' ánima popular.

Isabel II podia dir:—Espanya es meva; pero de
tot' Espanya la ciutat que més m' estima, la ciutat
que més m' idolatra es Barcelona. Si algún día ne-
cessito aura popular per enrobustir el meu trono, á
Barcelona aniré á buscarla.

Y no obstant Isabel II va morir dissapte, 44 anys
després de aquell viatge regi, sense que may més
vaji posar els peus á Barcelona.

UNA REVOLUCIÓ

En l' escenari del mon, com en els dels teatros, s'
efectuan uns cambis de decoració sorprendents.

Vuit anys y alguns días havían transcorregut tot
just lesde 'l viatge regi de D.ª Isabel II: era 'l 28 de
setembre de 1868, y Barcelona que venía acumulant
feya temps un gran caudal de disgustos y rancúnias
contra 'ls desatentats governs predilectes de aque-
lla reyna, vuit anys enera tan franca y tan simpática,
s' entregá en cos y ánima á la causa de la revolució.

A la primera noticia de la batalla de Alcolea, la
població en massa 's llensá al carrer, clamant frené-
tica la cayguda dels Borbons. Sobre aquella ma-
teixa balconada del Palau real en que Isabel II ha-
via mostrat el príncep de Asturias al poble delirant

d' entussiasme, s' hi llegia un rétol que res tenia de
simpático pera la majestat cayguda. La magnífica
estatua dels germans Vallmitjana que havia de per-
petuar aquell commovedor episodí del viatge regi,
queya destrossada á cops de mall y era arrastrada
pels carrers de la ciutat.

No quedá en cap edifici públich un sol retrato de
Isabel II: tots sigueren cremats. No quedá sobre
cap escut una sola corona: todas sigueren destru-
hidas.

La revolució era francament antidinástica y no
volia deixar rastre ni recort dels opressors del poble.

Y quin entussiasme, y quin deliri, quan se sapi-
gué que Isabel II havia passat la frontera y qu' Es-
panya en massa, del un al altre confí, s' havia adhe-
rit á la causa de la Revolució!

Las músicas atronavan els carrers ab sos himnes
patriótics; la multitud els omplia de gom á goim,
com una riuhada, no ja térbola, sino serena y ra-
diant. A la nit aparegué la ciutat completament
iluminada. Ja no eran sols els carrers céntrichs sino
fins els arrabals més apartats els que mostravan la
seya alegría desbordant. Per tot arreu s' improvisa-
van festas. Allá hont no 's ballava, 's cantava; allá
ahont no 's cantava, 's perorava. Cada café era un
club improvisat, cada balcó una tribuna.

Y ni un excés, ni una revenga enterboliren la
franca alegría de aquella expansió popular, colos-
sal, sense precedents, que deixava relegat com una
débil y ridícula fantasmagoria l' recort del fastuós
viatje regi de vuit anys enera.

En el curt espay de vuit anys no cambia pas una
generació. Els homes de 1868 eran els mateixos ho-
mes de 1860; el poble era igual en una y altra fetxa;
y no obstant...

Davant de aquestas recorts y de aquestas coinci-
dencias, meditin els que han de meditar.

Si lo que tingué un vigor tan gran de realitat
doná ab tant poch temps un tom tan radical, ¿qué
pot succehir, ab altres cosas, que, segons sembla,
no son fillas més que de la imposició y del artifici?

La mort de D.ª Isabel II ocurreguda en extrange-
ra terra y en uns moments tan oportuns, es un tema
de llargas y fondas meditacions.

—¡Meditém y meditéu!

P. DEL O.

La festa dels somatens

—¿Ahónt aneu? — ¡¡¡A Montserrat!!!

—¿D' ahónt veniu? — ¡De Montserrat!...

¶ Pero cal que 'ls directors del *cuorpo* 's posin en guarda.

Perque,—ho dich, segur de no equivocarme,—un'altra *victoria* com aquesta... y 's quedan sense somatents.

FANTÀSTICH

s molt climatèrich lo que ha escrit el Foment en la seva famosa alocució. «Tal situació es intolerable y esperamos que concluirá con ella quien, con la ligera herida de hoy, ha sellado con su sangre sus fecundos desposorios con el orden, etc., etc.» Uns desposoris ab sanch!...

¡Quina alegría pel nuvil!...

No 'ns entenem de Mares de Deu.

Als somatents de Catalunya se 'ls posa baix la protecció de la Verge de Montserrat. La salvació de la vida de 'n Maura 's fá dependir de l'intercessió de la Verge de la Mercè!...

¿Y qué li reservan els reaccionaris á la Verge de la Llet?...

Perque aquesta es, després de tot, l'única qu'ells adoran, en sa calitat de *anupóteros*!

Isabel II va morir dissapte de la senmana pasada.

¡No 'n feya poch d'anys qu'era morta per l'immensa majoria dels espanyols!

Al 68 se vejé obligada á passar la frontera, y poch temps després, abdicava 'ls drets á la corona en el seu fill. Ella mateixa hagué de comprendre que havia fet á tots.

No obstant, quedava encare 'l seu busto acunyat en las monedas de plata, qu'en quant á las d'or feya molt temps que havían emigrat com la mateixa reyna.

Però fins las monedas de plata isabelinas al últim varen ser retiradas de la circulació.

Ni 'l consol se li va donar de que 'l poble pogués dir que la reyna Isabel era tan maca com las pessetas.

¡Bonich procediment pera realisar la revolució desde dalt el que 'n Maura ha posat en planta!

Recorre 'l país en companyia del rey, provocar per tot arreu manifestacions aparatosas, aprofitarse dels aplausos comprats, de las festas de gala realizadas pels agrahits, com un sarcasme dirigit al poble que sufreix... Aixís es com preten ferse popular y omnipotent.

Sistema mallorquí pur.

D' aquesta manera no es pas com se forjan els homes d'Estat, que tenen alguna cosa á dintre. Aquest procediment s'emplea tan sols per estufar las ensaimadas.

Però l'endemá d'estufadas, remollidas... y 'l diable que se las menjí.

Segóns la báscula del Tibi-dabo, tenim á Espanya 64 kilos de rey.

Jo respecto 'l pes marcat per la báscula automática, creyent qu' en la seva mecánica imparcialitat no ha volgut ser cortesana ni adolorada.

Però qué volen que 'ls digui: segóns com se mira, el regi jove sembla que pesa molt més... Y segóns com se mira, sembla que pesa molt menos.

—«¡Deu m' assisteix!»—va exclamar en Maura al rebre l'agressió del Artal.

No va poder dir lo mateix en Cánovas al rebre l'agressió del Angiolillo.

Y es que Deu devogadas deu estar distret. No val á badar.

Gran serracina á Valencia ab motiu de la profesó de Sant Vicens Ferrer. Per lo vist l'arcalde de R. O. (un cosí germá del nostre Boladeres), contrariant un acort del Ajuntament, va concedir una subvenció á la profesó indicada. Y una gran massa de

públic, en justa correspondencia, li va concedir á n' ell la gran xiulada del sigle.

Havent'hi hagut pera major amenitat del acte, tíros, cops de sabre, garrotadas y corredissas.

¿No saben qu' es tot aixó? Una especie de vermouth pera quan hi vaji en Nozaleda.

Si es cert, com diu un periódich, que D. Alfonso, marvellat de l'hermosura del Tibi dabo, va manifestar desitjos de ferse construir un palau al bell cim de la montanya, prompte veurá que ha fet tart.

Las corporacions religiosas son molt matineras, y ja fá temps que una d' ellas, la dels Salesians, s'ha fet seus aquells terrenos, havent'hi enterrat la primera pedra del Temple del Sagrat Cor.

Seria curiós que D. Alfonso persistís en el seu empenyo, pera veure al últim qui pot més, el Sagrat Cor ó 'l rey.

Per la concurrencia immensa que hi assistí, per l'entusiasme delirant que s'hi desbordá, sigué notable á tot serho, l'acte de inauguració de la *Fraternitat republicana* de Molins de Rey.

Els discursos pronunciats alsaren l'esperit de la immensa massa, fins á un extrém indescriptible, principalment las curtas y enérgicas paraulas de 'n Palet de Rubí y las magníficas disertacions de 'n Lerroux y en Lletjet. L'entusiasme, fins després del *meeting*, s'aná encenent com una reguera de pólvora per totas las estacions del tránsito.

Molins de Rey s'ha fet digne de adquirir el nom de Molins de la República. Uns molins en els quals s'hi fá molt bona farina.

Lo que ha costat la reyna Isabel II á la nació: Desde 1833 fins á 1868, á rahó de 6 milions de

pessetas l'any (en aquest període 'ls reys anavan més baratos), 210 milions de pessetas.

Desde 1875 á 1894, 14 milions 250 mil pessetas.

Desde 1894 fins á la fetxa: 7 milions de pessetas. Valían las alhajas que se'n va emportar al ser destronada y que no eran de la seva propietat particular: 42 milions de pessetas.

Com anticipo, y á compte de honoraris, portava rebuts, pessetas 8.346.420'50. Devia com á contribucions al Estat, pessetas 615.765'84. Y per otras compensacions, pessetas 1.125.820'28.

La vajilla de plata que va fer fondre pera fer un regalo al papa, en agrahiment á haverli concedit la rosa d'or, valia 125.000 pessetas.

Total, *mal contat*: pessetas 283.463.006'62.

¿Qué no hauria pogut realisar Espanya si hagués aplicat aquesta suma al foment de la riqueza pública?

Donchs infinitament més encare que aquests diners, val la sanch derramada pels liberals espanyols per afiansarli 'l trono. Aquesta no té preu.

¡Y tant bé que 'ls hi vá pagar!

Ahir *Te-Deum* per naps, avuy *Te-Deum* per cols...

La visita

—Aquesta noya té febra. Y febra republicana, qu' es la mes tremenda.

Ja 'ls dich jo que si aixó dura, el clero 's fa barba d'or.

Lampista que has posat llums en casas que no vull dir, avans no cobris el compte, ¡qué n' hi farás de camins!

A fé dona gust ser sant. ¿No evitas res? Tothom calla. ¿Evitas alguna cosa? Vinga bombo y alabansas.

Segador que tras de 'n Maura vas cridant plé de fervor, si veus al Regionalisme... ja li darás expressions.

L. WAT

ACUDITS

Dinar de confiansa.

Al servirse 'ls postres, un dels convidats comensa á disputar ab la seva dona, y á lo millor li etziva una tremenda bofetada.

L'amo de la casa, repta al atrevit.

Y 'l peguissier li replica:

—Pero, home, ¿no vas dirme que no era cap dinar de cumpliment; que podia estar aquí com á casa meva? Donchs siguis formal.

En una taberna:

—¿Que no hi es l'amo?

—No: ha anat á un bateig.

—Ah, vamos: se trobará en el celler!...

Á LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—*A-i ci-ó.*
- 2.ª ANAGRAMA.—*Timo—Mott.*
- 3.ª TRENCA-CLOSCAS.—*El Marquesito.*
- 4.ª COPA NUMÉRICA.—*Bastoner.*
- 5.ª GREGOLITICH.—*Tot car: los setmanals petits.*

Han endevinat totas ó part de las solucions del número anterior els caballers: Un petit republicá, Estanislao Viñau de Igualada y Francisco Torné.

Caballers: Una campdelarpina, I Aymerich Pamiés, Un petit republicá, A. Molina, Un anagadista, Pere Mont Maruny, Pera-Butero, y D. Grau Llimona: ¡Qui ho havia de dir!

Caballers: Enrich Doménech, Joan Roura, A. Cararach, Quimet de Cuba y E. Lama: Bons minyóns.

Caballer: R. A. C.: El dibuix manseja.—Aigalit: ¡Y tan aygalit com es tot aixó!...—Carlos Silván: Es massa seria pera casa nostra.—Blat Segat: No hi som encare al estiu, bon home.—J. Montabiz: ¿Y per qué no han de ser aguts tots els impars, com en la primera estrofa? Estaria molt millor, encare que no acabes d'estar bé.—Dolors Mont: Rebut y gracias.—Jaume Avellaneda: No 's fassi ilusions: Aixó es altament cursi y *baicament* defectuós.—M. Mas: ¡Uy, qu' es dolent! Más que el *tocino rancio*.—Antolí B. Ribot: Alguna coseta, no diré que nó.—J. Masó: Es molt bucólich tot aixó...—José Soler V.: Donch no sensor, no está V.—Alfonso Rosell: ¿Literatura *alfonsina*?... No 'n volém sapiguer res.—Pere Vidal: Lo qu' está bé no es seu, y lo qu' es seu no está bé.—Días: El Plagi no 'ns serveix.—F. lip Coscolla: Massa infundiosa y massa *libre*.—F. Fitoff: Lo qu' envia per l' Almanach ha entrat en cartera.—Josep de Gracia: No está mala.—N. N. (Fondarella), Un republicá de Veritat, N. N. (Cambrils), J. B., J. R., B. F., Un federal de V., *Varios repatriados*, J. H. C., E. M., J. G., A. C. y E., y Un que no vol ser vist: No publicuem las cartas que 'ns envían per varias rahóns.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Oim, número 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.ª